

Տ. Փոխարքայի ամուսինը՝ կոմսուհի Ելիզաւետա Անդրէեւնայի Էջմիա՝նում եղած ժամանակ 1906 թ. դեկտեմբերին, մատենադարանում տեսել էր իւր պապի (մօր հօր)՝ նախկին փոխարքայ իշխան Միխայիլ Սիմիօնիչ Վարանցովի պատկերը թղթի վերայ, որ պահւում էր ներսէս Ե. կաթողիկոսի օրերից։ Կոմսուհին խոստանում է ուղարկել հանգուցեալ իշխանի իւղաներկ պատկերը, ի կատարումն այդ խոստման կոմսուհին դեկտ. 27-ին մի գրութեան հետ Տ. Տեղակալի անունով ուղարկել է այդ պատկերը շքեղ շրջանակով, նուէր Մ. Աթոռի թանգարանին. խոստանում է շուտով ուղարկել և իւր տատի պատկերը։ Նորին Սրբազնութիւնը շնորհակալութիւն յայտնեց նամակով կոմսուհուն այդ ուշադրութեան համար։

Մեր ընթերցողներին յայտնի է անցեալ թուականի հոկտ.—նոյեմբ. համարից, որ Զիբրալտարի Վիլիամ Եպիսկոպոսը այցելութեան էր եկել Մ. Աթոռ և բերել էր Անգլիքան եկեղեցու գլխաւորի՝ Կենտրբրիի արքեպիսկոպոսի թուղթը մատուցանելու հանգուցեալ Կաթողիկոսին։ Այդ թուղթը մնացել էր անպատասխան Ս. Կաթողիկոսի մահուան պատճառով։ Այժմ Տեղակալ Սրբազան Գէորգ արքեպիսկոպոսը մի գրութեամբ յայտնում է Կենտրբրիի արքեպիսկոպոսին Կաթողիկոսի մահը և պատասխանի յապաղման պատճառը։ Ահա այդ պատասխանը։

Տեառն Տեառն Բանդալի Արքեպիսկոպոսի Կենտրբրիի Նախամեծարին Անգղիական Եկեղեցւոյն ի Տեղակալէ ծայրագոյն պատրիարքի եւ Կաթողիկոսի ամենայն Հայոց Քրիստոսաւանդ ողջոյն։

Սրբազան եղբայր ի Զրիստոս,

Զգիր ողջունի Զերոյ ի ձեռն գերապատիւ Եպիսկոպոսի Զիբրալտարի Տէր Վիլիամ Կոլլինս ընկալաւ Նորին

Սրբութիւնն Վեհափառ Կաթողիկոսն ամենայն Հայոց
բերկրութեամբ և մխիթարութեամբ սրտի մինչդեռ ի հիւ-
ւանդագին վիճակի էր և չեղև հասու առնել զպատաս-
խանին՝ ի խորին ծերութեան փոխեցաւ յատեալացս:

Նուաստութեանս մերում՝ վիճակեցաւ յետ վախճանի
ծերունադարդ. Հայրապետին յանձն առնուլ զպաշտօն
տեղակալութեան Նորին, ուստի և պատիւ մեծ համարիմ
երկտողիւս յայտնել Սրբաղնութեանդ. Չերում՝ զխորին
շնորհակալիս վասն սրբանուէր աղօթից Չերոց և բարեա-
ցակամ՝ զգացմանց առ առաքելական եկեղեցին Հայաս-
տանեայց: Կցորդեմք և մեք զաղօթս ջերմագինս՝ վասն
բարօրութեան և պայծառութեան Անդղիական եպիսկո-
սական եկեղեցւոյն:

Հաճեցարօք Տէր, ընդունել զխորին հաւատարմ անձ-
նութեան մերոյ:

Եղբայր Չեր ի Քրիստոս

և խոնարհ ծառայ

ԴԷՈՔԴ ԱՐԳԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՍՈՒՐԷՆԵԱՆՑ

Տ. Կ.

Ի 14-ն Յունուարի 1908 ամի

Ի Ս. Էջմիածին:

Յունուարի 14-ին հանգուցեալ Կաթողիկոսի անուա-
նակոչութեան օրը հօգեհանգիստ կատարուեց Մ. Տաճա-
րում: Շահազիղի յիշատակին ևս հօգեհանգիստ կատա-
րուեց նորա թաղման օրը:

Այս համարից սկսում ենք հրատարակել Տաճկահայոց
մասին մի շարք հետաքրքրական յօդուածներ: Երկուս-

սարգ հեղինակը, որ մի քանի լուրջ գրքեր ունի գրած արդէն և յայտնի է հրապարակախօսութեան մէջ, մեր խնդրանքը ամփոփ նկարագրութիւններ է պատրաստել այն բոլոր կարևոր խնդիրների մասին, որոնք նշանակութիւն ունին ազգային, եկեղեցական և քաղաքակրթական տեսակէտով: Ներկայ համարում տպուած յօդուածը կարող է նմուշ լինել, թէ որքան քաջ տեղեակ է նա իւր նկարագրած նիւթերին: Հետեւեալ տեղադրում կտպենք «Տաճկահայոց դպրոցական խնդիրը կառավարութեան հետ»: Մեր ընթերցողների ուշադրութիւնն ենք հրաւիրում այս յօդուածների վերայ, որովհետեւ մամուլն առ հասարակ հնարաւորութիւն չունի ճշգրտեամբ հետեւելու մեր Տաճկահայ եղբայրների կեանքին:

Ներկայ թուականին խմբագրութիւնս իւր անմիջական աշխատակիցների օգնութեամբ հնարաւորութիւն կուենայ ոչ միայն լիովին հետեւել մեր հոգեւոր-քաղաքակրթական կեանքին և քննութեան ենթարկել նորագրական, գիտական և հասարակական երևոյթները, այլ և յայտնել իւր իղձերն ու ցանկութիւնները Հայրապետական աթոռի, Ազգային եկեղեցու և նրանց հետ առնչութիւն ունեցող կենսական հարցերի մասին: Մեր նշանաբանը կլինի լրջութիւն, անաչառութիւն և անկեղծ վերաբերմունք դէպի մամուլի կոշումը: Յոյս ունինք, թէ կարող կլինինք գրական և բանասիրական գանձանակի մէջ ևս մեր լուսման ձգել:

«Արարատի» ներկայ համարը բաղկացած է 8 մամուլից՝ փոխանակ սովորական 6-ի:

Ծննդեան տօներին Ճեմարանի աշակերտները մի քանի ներկայացում տուին ժամանցի և վարժութեան համար, ներկայ էին միաբաններից ոմանք, ուսուցիչներն իրենց ընտանիքով և ժողովրդից բաւական բազմութիւն:

Յաւալի էր տեսնել, որ գիւղից թափուել էր բաւական խառը բազմութիւն, որոնք ոչ մի կարգի չէին կամենում ենթարկուել և իրենց այնպէս տգեղ էին պահում, որ վարչութիւնը ստիպուած էր մի երեկոյ յետաձգել ներկայացումը:

Յունուարի 29-ին Տ. Երուանդ վարդապետ մի դասախօսութիւն կարդաց Ճեմարանում՝ «Բարեկրօնական քաղաքակրթութեան և կրօնի ազդեցութիւնը Իսրայէլի վրայ» վերնագրով: Դասախօսութիւնը հետաքրքրական էր, աշակերտների և ուսանողների համար նորութիւն: Վարչութիւնը ծրագրել է մի շարք այդպիսի դասախօսութիւններ, որոնցով ուսուցիչները արտաքոյ սովորական դասերի իրենց սաներին պէտք է ծանօթացնեն գրական-գիտական շարժումների և երկոյթների հետ:

† Յունուարի 2-ին ծանր հիւանդութիւնից յետոյ վախճանուեց ճեմարանի IV դասարանի աշակերտ Մարտ. Ալթունեանը—մի ընդունակ և պարկեշտ մանուկ, որ անդդուշութեամբ մըտել էր և ապա տիֆով հիւանդացել: Ամբողջ աշակերտութիւնը և ճեմարանը ողբում են իւրեանց ընկերոջ ու սանիկի անակնկալ մահը:

Պէտք է ի նկատի առնել, որ այս տարի տիֆը, ջրի անպիտանութեան պատճառով, անպակաս էր ճեմարանում: Մինչօրս, սեպտեմբեր ամսից ի վեր, ճեմարանը տառն տիֆով հիւանդ է ունեցել: